

**SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR
SZEGED**

SZAKDOLGOZAT

SZLENG A HÍRMŰSOROKBAN

Készítette: Rékasi Ramóna
magyar szak

EHA kód: RERRAAB.SZE
e-mail: rekasirami@gmail.com

Témavezető: Dr. Sinkovics Balázs
tanársegéd

2013

1. Bevezetés

„A szleng azon jelenségek egyike, melyeket mindenki felismer, de senki nem tud meghatározni”

Paul Roberts

Szakdolgozatom témáját a szleng ihlette. Nyári munka közben a rádiót hallgatva érdekes mondatokra lettem figyelmes, melyek a hírekben hangoztak el:

„Már mindenhol tombol a csóróság.”

„Tovább combosodott a pénzünk.”

„Batman tudna repülni, de földet éréskor megszívna.”

Mindenképp figyelemfelkeltőnek és egyben humorosnak is találtam a bemondó megnyilvánulását. Ugyanakkor az is megfordult a fejembe, hogy vajon az idősebb korosztály is azt érti ki a szövegből, amit én. Vajon ők is megértenék az ilyen és hasonló szleng szavakat? Hiszen ők nem minden nap használják a szlenget.

Ezek után már tudatosan figyelve a hírműsorokat, rájöttem, hogy meglehetősen elterjedt a szleng használata. Természetesen nem a közszolgálati (MR1, MR2) vagy kereskedelmi csatornák „komoly” híradóira gondolok.

Szakdolgozatomban tehát a szleng jelenlétét fogom vizsgálni a különböző, kevésbé kötöttebb hangvételű hírműsorokban. Írásomban többek között a következő kérdéskörökre fogok kitérni: Milyen szlengszavak fordulnak elő? Milyen szófajú szlengszavak dominálnak? Mit keresnek szleng szavak, kifejezések az eredetileg komoly témájú műfajban? Mi a hírműsort szerkesztők célja ezzel? Milyen mértékben használnak szlenget a hírműsorokban? Milyen arányban fordulnak elő csak a jelen kontextusban szlengnek számító szavak?

Példáimon keresztül igyekszem betekintést biztosítani a jelenlegi, 2013-as, könnyedebb hangvételű hírműsorok nyelvhasználatába, pontosabban a szlengszavakra, kifejezésekre korlátozódva.

Példáimat a TV2 és az RTL Klub csatorna műsoraiból válogattam. A TV2 csatornán a Napló és az Aktív műsorait vizsgáltam, ezeket vettem össze az RTL Klub Fókusz és Reflektor valamint Fókusz Plusz című műsoraival.

2. A szleng

2.1. A szlengről általában

Az Idegen szavak és kifejezések szótára alapján a szleng definíciója a következő:

szleng *ang* **1.** nagyvárosi szóhasználat,
argó **2.** valamely társadalmi réteg, csoport
sajátos szóhasználat

Számomra ez nem számított kielégítő válasznak arra a kérdésre, hogy mi is a szleng. Megkérdeztem ismerőseimet (időseket, fiatalokat egyaránt), hogy szerintük mit jelenthet az a fogalom, hogy szleng? Kivétel nélkül minden esetben először hosszú csendet kaptam válaszul, majd különféle magyarázkodást:

- „Dolgok eredeti megfogalmazásának modern nyelvezettel való kifejezése.”
- „Könnyedebb stílusú beszédforma.”
- „A szlenget olyan emberek használják, akik kicsit tudatlanabbak annál hogy ismerjenek szakszavakat, de változékonyan akarnak beszélni ezért kitaláltak maguknak olyan 'nem szabadalmaztatott' szavakat, amiket csak ők használnak, de így is meg tudják értetni magukat.”
- „Olyan körökben használják, ahol nem feltétlen akarják, hogy értsék a többiek, hogy mit beszélnek. Egyfajta saját kódolású nyelvezet.”
- „Fiatalok közötti kommunikáció amit csak egy bizonyos csoport ért.”
- „A szleng az elmúlt 25-30 éves fiatalság találmánya. Ezzel is lazábbá és könnyebbé próbálnak tenni egy-egy olyan helyzetet ami a fiatalság felfogása szerint túlságosan konzervatív.”

Ezek után megtapasztalhattam Paul Roberts azon állítását, miszerint mindenki érti, érzi mi az a szleng, de nem tudja egy konkrét egy-két mondatos definícióval magyarázni. (Roberts, 2002)

2.2. Magyarázatok a szleng keletkezésére

A szlenget felfoghatjuk egyfajta nyelvi univerzálénak, ami annyit tesz, hogy ez is, mint ahogyan az emberi nyelv általában, minden korban és minden területen megtalálható. Így a

szleng kialakulását és az emberi nyelv kialakulását egymással párhuzamosan, egymást magyarázó utalásokkal lehet meghatározni. Kis Tamás az emberi nyelv kialakulásáig vezeti vissza a szlenget. [Kis 2013]

Kis Tamás Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához című írása alaposan és részletesen összefoglalja a szleng alapkérdéseit és megtudhatjuk milyen hipotézisek léteznek a szleng keletkezéséről.

A kezdetek kezdetéig visszatérve azt állapíthatjuk meg, hogy a Homo sapiens már birtokában volt a beszédnek, 140-150 fős csoportokban élt, és ez szolgált a beszéd kialakulásának színteréül is.

Robin Dunbar a főemlősök viselkedését kutatva egy úgynevezett „szociális agy” hipotézist dolgozott ki. Kutatása során rájött, hogy a főemlősök agya, konkrétan az agynak a gondolkodást végző része szokatlanul nagy a főemlősök testméretéhez képest. Dunbar állása szerint ennek oka az, hogy a főemlősök meglehetősen szociális jellegű életmódot alakítottak ki, így fontossá vált a szociális csoportjaikkal való törődés is. Ennek hatására kellett kifejleszteniük egy olyan információfeldolgozó rendszert, ami segítségével tudják követni a csoportjukon belüli változó szociális viszonyokat.

[Dunbar, Robin I. M. (2002), 57 - idézi Kis 2013]

Ez az elmélet a *társasnyelvészet* magyarázata a szleng kialakulására.

Szociológiai megközelítésből azonban a következő elméletet kapjuk: a szleng először a régi középkori kereskedővárosokban jelent meg. Itt ugyanis sokféle nép találkozott, sokféle mesterség keveredett, óhatatlanul is kialakulhatott az emberek közti kommunikációban a szleng. Később pedig a nagyvárosok életének részévé vált. A 19. század modern nagyvárosaiban pedig már a társadalom kulturális terméke lett.

A *szociálpszichológia* magyarázata pedig abból a megállapításból indul ki, hogy a szleng elsősorban pszichológiai és nem pedig nyelvészeti jelenség. Az emberek ugyanis hajlamosak arra, hogy a csoportjukon belül létrehozzanak egy sajátos nyelvrendszert, amivel jelezhetik, hogy ők a csoporthoz tartoznak, a kívülállót pedig kirekesztik. Ezáltal egy kívülálló csak akkor lehet a csoport teljes jogú tagja, ha megtanulja a csoport szlengjét.

A szleng kialakulására számos okot találhatunk. Eric Partridge a következő indokokat vázolja a szleng létrejöttének magyarázására. Az okok külön-külön vagy két-három indok együttes megléte is szolgálhat magyarázatként.

1. Csupán az életöröm kifejezésére, tréfás hangvétellel.
2. A humor és szellemesség tudatos kifejezésére

3. Kifejezni és ki is mutatni, hogy „mások vagyunk”
4. Megszabadulni a sablonoktól, színesebbé tenni a beszédet
5. Meghökkenítő vagy megdöbbenítő hatás elérésére
6. Tömörebben, konkrétabban fogalmazni
7. Gazdagítani a szókincset
8. Kézzelfoghatóbbá tenni az elvont fogalmakat
9. Finomítani vagy éppen ellenkezőleg, egyértelművé tenni valaminek a visszautasítását
10. A negatív dolgok súlyán enyhíteni (halál, örület)
11. A hallgatóság alacsonyabb vagy akár magasabb szintű színvonalának is egyaránt megfeleljen
12. Mély és tartós barátságokat kialakítani, meglévőket fenntartani
13. A mindennapi kommunikáció megkönnyítésére
14. Azt hangsúlyozni, hogy egy bizonyos csoportba tartozunk.
15. Épp ellenkezőleg: Azt hangsúlyozni, hogy nem tartozunk egy bizonyos csoportba.
16. Elkerülni, hogy társaink vagy a kívülállók megértsék, amit mondunk. (gyerekek, szerelmesek, bűnözők stb.)

[Partridge, Eric (1999): Szleng. 214-215 - idézi Kis]

Történeti szempontból vizsgálva a magyar szleng helyzetét megállapíthatjuk, hogy Magyarországon már a '60-as, '70-es években is érezhető volt a nyelvi szabadság utáni vágyódás. Ez végül a '90-es években teljesedhetett ki, mikor is nemcsak politikai felszabadulás történt, hanem ezzel együtt egyfajta nyelvi felszabadulás is. Egyre elterjedtebb lett a szlenghasználat, az emberek bátrabban merték használni, egyszóval nőtt a szleng 'hatalma'

2.3. Definiálásának nehézségei

A szleng definiálásának talán az a legnagyobb akadálya, hogy a legtöbb szlengszó és -kifejezés csak rövid ideig marad meg nyelvünkben, így már önmagában is nehéz azt megállapítani, hogy egyáltalán mely szavak sorolhatók a szlengbe. Ráadásul ez alatt a rövid idő alatt is leginkább a szóbeli kommunikációban használjuk őket. Tehát a szókészlete folyton cserélődik, ezáltal jelentésük többnyire megfoghatatlan. Csak néhány szlengszó képes arra, hogy huzamosabb ideig megmaradjon a nyelvünkben. (pl.: *kajálni, piálni, csaj, hapsi*)

A szleng rendkívül összetett jelenség, melynek értelmezésére többféle meghatározás is született már. Tanulmányok, cikkek próbálnak valamiféle konkrét megfogalmazást adni a jelenségre. Ahogyan Nahkola és Saanilahti megfogalmazták írásukban: „ugyanannyi meghatározás van, mint amennyi szlengkutató”

[Nahkola – Saanilahti (1999): 51 – idézi Kis 2013]

Ám ezek a kísérletek mind csak részizgazságokra mutatnak rá. A részizgazságok összességét kell figyelembe vennünk ahhoz, hogy árfogóbb képet kaphassunk a szlengről.

2.4. Lehetséges definíciók

A legrégebbi felfogás szerint a szleng a nagyvárosban élő elsősorban fiatal férfiak által használt alacsony szintű nyelvhasználat, aminek szókincsét többnyire a tolvajnyelvből átvett szavak alkotják. Ez a definíció ma is elterjedt, ám a mai szlengkutatások ezen túlmutatnak.

A szlenget lehetetlen egy konkrét leírással meghatározni. Egyesek szerint ez az 'alvilág nyelve' (tolvajnyelv), mások az ifjúsági nyelvvel azonosítják vagy a barátok közti sajátos nyelvhasználatot értik alatta. A szlengdefiníciók nagy része mégis a zárt csoportok nyelvével azonosítja a szlenget.

Bethany K. Dumas és *Jonathan Lighter* szerint egy kifejezés akkor számít szlengnek, ha alábbi feltételek közül legalább kettő teljesül:

- 1) A szó vagy kifejezés csökkenti a komoly, formális hangvételt
- 2) Használatával a beszélő mutatja, hogy ismeri a szövegben megjelölt tartalmat, illetve az adott szlenget használó csoportot
- 3) Az iskolázottabb beszélők körében tabukifejezésnek számít
- 4) A hagyományos szinonimák helyett használják, elsősorban azért, hogy
  - a) a mondanivaló színesítésére, ne tűnjön egyhangúnak a szöveg
  - b) segíti a konkrét megfogalmazást

[Connie Eble 1999: 137]

2.5. A szleng jellemzői

Társadalmi jellemzői:

A szlenget bizalmas szinten használjuk, általában olyanokkal beszélünk szlengben, akiket jól ismerünk, közel érezzük magunkhoz. Ezek alapján elmondható, hogy létezik valamiféle érzelmi töltet is a szlengbeszédben. Így tehát a szabad és kötetlen stílus jellemzi. „Informális, bizalmas társalgásban, oldott légkörben szívesen fűzzük beszédünkbe, írásunkba is a szleng sokszor igen találó, vagy netán vicces, gyakran azonban vulgáris elemeit.” [H. Tóth – Patloka 2009]

Nyelvészeti jellemzői:

A szleng (csakúgy, mint az argó és az ifjúság nyelve) az úgynevezett csoportnyelvek közé tartozik. Nem nevezhető nyelvjárásnak, hiszen szóképzete önkényes, tudatos szóalkotásokból létrejött szavakból áll. Továbbá argónak sem nevezhetjük, hiszen ma már szinte mindenki használja, nemcsak a tolvajok, alvilági emberek, mint ahogyan kezdetben. „A szleng a lényegét tekintve inkább olyan jelenség, amely a beszédhelyzettel függ össze.” [H. Tóth–Patloka 2009]

A szleng szókincese olyanfajta szókincs, ami nem tartozik sem a művelt köznyelvbe, sem a hivatalos szaknyelvhez, sem pedig a nyelvjárásokhoz. [Nahkola – Saanilahti 1999: 51] A szleng a nyelv legkreatívabb, legjátékosabb formája. [Vajna Tamás 2001: 74-77]

A szlengszavak túlnyomó részének szófaja főnév. Nincs konkrétan saját alaktani vagy mondattani szabályrendszere, nincs külön szlengnyelvtan és szlengfonetika. [Jelistratov 1998: 12]

Sokak szerint a szlenget össze lehet kötni, sőt azonosítani lehet a trágársággal, holott önmagában semmi köze a kettőnek egymáshoz. Természetesen előfordul, hogy találunk kapcsolatot a kettő között, de az adott közösségtől függ, hogy kap-e a szó vagy kifejezés trágár értelmet.

Talán az egyik legegyszerűbb és legkézenfekvőbb segítség a szleng szavak kiszűrésére Kis Tamás véleménye. Szerinte ugyanis egész egyszerűen „*Szleng az, amit a beszélő annak szán*” [Vajna 2001: 45] Hiszen rengetegszer előfordul, hogy az a szó vagy kifejezés, amit a mindennapi beszédben nem szlengként definiálunk, egy bizonyos beszédkörnyezetben

szlenggé válhat. (pl.: *ikertornyok* - jelentése a szlengben: 'két egymásra nagyon hasonlító ember'. Továbbá a testbeszédnek, valamint a hanglejtésnek is nagyon fontos szerepe van abban, hogy egy-egy szó szlengként értelmezendő-e vagy sem.

Szleng leggyakrabban a szóbeli közlésben használatos, írásban ritkábban találkozunk vele.

2.6. Kik és miért használják a szlenget?

A szlenget ritkán használjuk főként információközlésre. Nem ez adja a mondanivaló lényegét. A szleng egyszerűen csak díszít. Nem is lehetséges csakis szlengben beszélni.

A szöveg alapját, vázát mindig az alapnyelv alkotja, ez tartalmazza az információkat, a szleng pedig díszítésre, színezésre szolgál. A szlenget inkább társadalmi célokra (szimpátia megszerzésére, beszélgetés tovább lendítésére, a kezdeti illetődöttség leküzdésére stb.) használjuk, mint információközlésre. Használatával hangsúlyozhatjuk, hogy egy bizonyos csoporthoz tartozunk.

Szlenget elsősorban a férfiak használják (természetesen nők is, viszont rájuk kevésbé jellemző). Többnyire kortól függő a használata, hiszen gyakrabban hallunk fiatalokat szlengben beszélni, mint idős embereket. Azonban az a tapasztalatom, hogy az idősebb korosztály is használja a szlenget, sokkal ritkábban ugyan, de előfordul.

Iskolázottság tekintetében az figyelhető meg, hogy inkább a műveletlenebb emberek használnak szlenget. Használatának gyakorisága csökken az iskolázott beszélők körében.

Mivel eredetileg a nagyvárosok hozadéka a szleng, így többnyire ma is a nagyvárosok beszédstílusa ez, vidéken kevésbé jellemző. Használatának okára társadalmi és pszichológiai indokokat is találunk.

Társadalmi oka:

A szlenget tehát egy bizonyos csoport tagjai használják a csoporton belül. Ezzel jelzik, hogy ők ehhez a csoporthoz tartoznak és ezzel egyidejűleg a kívülállókat kizárják. Így ahhoz hogy kívülállóként a csoport tagja lehessen valaki ahhoz alapvető követelmény, hogy a csoport szlengjét ismerje és használja.

Pszichológiai oka:

A szleng a csoporton belüli tagok azonosságtudatát erősíti. A tudatot, hogy ők egyazon csoport tagjai. Egyfajta összetartozás tudatot jelent számukra.

2.7. A szleng típusai

Kiscsoport-szleng:

A beszélőközösségek valóságosan létező szlengjei. Dolgok, cselekvések, tulajdonságok stb. megnevezésére vagy újranevezésére szolgál. Az újranevezés következtében a szavaknak egyfajta kettőssége figyelhető meg. Egyrészt a dolgoknak a köznyelvben használt általános megnevezése létezik, másrészt pedig a csoporton belüli sajátos elnevezése, melyet a kívülállók, csak a csoport szlengjének megismerése után sajátíthatnak el.

Nagycsoport-szleng:

Olyan kiscsoportok szlengjéből áll, amik között valamiféle hasonlóságot fedezhetünk fel. Azonosságuk miatt pedig tagjaik között érintkezés esetleg átfedés is létrejöhethet. A csoportok így egymással szorosabb kapcsolatba is kerülhetnek. A kiscsoportok között kétféle azonosság alakulhat ki, ennek megfelelően a nagycsoport-szlengeket két típusra bonthatjuk Kis Tamás szerint:

- Helyi szleng: területi alapon történő azonosság van a kiscsoportok között. A szókincs a kiscsoport-szlengek szókincséből származik és független a szakmától.
- Szakszleng: a csoportokat az azonos érdeklődés, hobbi, szakma stb. köti össze. A szakszleng szókincse tehát függ a szakmától.

Közszleng:

A helyi valamint a szakszleng szavai alkotják a szókincset. Helytől és szakmától független. Ez a nyelvközösség számára közös szlengtípus.

[Kis Tamás 1997]

3. TV2 és RTL klub csatornák

A két legnagyobb kereskedelmi csatorna, a TV2 és az RTL Klub legnépszerűbb hírműsorait vizsgáltam:

TV2:

- Napló: Hetente egyszer, közel 40 percben jelentkező hírműsor. Többnyire komolyabb témákkal foglalkozik, néha azonban találkozhatunk vidámabb hírekkel is.
- Aktív: A műsor naponta jelentkezik. 20 perces adásaiban humorosabb, szórakoztató témákat boncolgatnak.

RTL Klub:

- Fókusz: Napi rendszerességgel látható az RTK Klub csatornán. 20 perces adásukban találkozhatunk vidám hangvételű hírekkel valamint komolyabb történetekkel egyaránt.
- Reflektor: A mindösszesen 10 perces műsoridővel rendelkező, naponta jelentkező műsor egyfajta pletykarovatnak felel meg. A sztárvilág híreiről értesülhetünk bennük.
- Fókusz Plusz: A Fókusz című műsor kiegészítő műsora. Hetente egyszer jelentkezik. 20 percben értesülhetünk vidámabb témákról, olykor pedig komoly, elgondolkodtató hírekről.

Példáimat az általam választott műsorok 2012 júniusától 2013 áprilisáig tartó intervallumban vizsgált adásaiból gyűjtöttem.

3.1. Milyen témájú hírekben fordulnak elő szlengszavak?

Egyértelműen a tréfásabb, humorosabb, játékosabb, tehát mindenképp pozitív benyomást keltő hírekben találkozhatunk szlengszavakkal. A komolyabb hangvételű, tragédiáról, halálról beszámoló hírekben, a téma komolysága miatt nem illik szlengszavakat használni, így ezt tiszteletben tartva nem is teszik.

3.2. Mi lehet a szlenghasználat célja a hírműsorokban?

- 1) Egyszerűen azért, mert megmosolyogtat.
- 2) A kevésbé tanultabb emberek számára is érthetőbbé válik így a műsorban közölt információ.
- 3) Segítségével közelebb kerülhetnek a műsorok a fiatalabb generációkhoz.

A hírműsorok általában a középkorú, valamint idősebb generációt érdeklik, nem pedig a fiatal tiniket. A szlengszavak használatával a hírműsoroknak az is céljuk lehet, hogy a fiatalabb generációt is le tudják ültetni a tévé elé.

- 4) Próbálják azt elhitetni a nézővel, hogy a műsorvezetők és a riporterek a néző oldalán állnak. A szlengszavak erre tökéletesek, hiszen közvetlenebb (jelen esetben egyoldalú) beszélgetést biztosítanak. A bementők így viccelődnek a nézővel, remélve, hogy szimpátiát ébresztenek bennük. Nyelvileg is közelebb kerülnek hozzá, hiszen olyan szavakat, kifejezéseket használnak, amit a néző is.
- 5) Észre sem veszik, hogy szleng, annyira a mindennapi beszélt nyelv része.

3.3. A műsorkészítők és a nézők

Tekintsünk a hírműsorok készítőire és a tévénézőkre, mint két külön csoportra. A nézőknek is megvan a saját csoportszlengje (ami tulajdonképpen tekinthető az általános magyar nyelvhasználó közösség szlengjének), valamint a műsorok készítőinek is megvan az egyedi csoportszlengje (amit itt tekinthetünk a színpalák mögötti szakmai szlengnek.).

Ha tehát ezt a két csoportot külön vesszük, így a műsorban alkalmazott szleng a következő funkciókat láthatja el:

A műsorkészítők csoportjába tartozó műsorvezető illetve riporter megpróbál a nézők csoportjának tagja lenni, beférközni oly módon, hogy a nézők csoportjának szlengjét használja. Így szimpatikusabbá válhat a nézők szemében. Akkor végzi jól a munkáját a műsorvezető és a riporter, ha természetesnek látszik a szlenghasználatuk, ha nem akarnak görcsösen megfelelni az elvárásoknak.

Néha azonban nem sikerül a természetesség látszatát elérni. A műsorvezető/riporter azzal, hogy magára próbálja erőltetni ezt a beszédstílust, inkább szánalmat ébreszt a nézőben, mint szimpátiát. Természetesen ezt mindenki maga dönti el, hogy az adott megnyilvánulás szimpatikus-e számára vagy sem. Így például a Napló műsorvezetőjének próbálkozásait meglehetősen furcsának és személyétől idegennek találom, ezért is tűnt nekem kevésbé hozzáillőnek a *borulhat a bil'* megfogalmazása. Ha tehát egyébként választékosan beszél az illető, egy-egy szlengszó használata stílustörést is okozhat.

3.4. Műsorvezetők, riporterek, interjú alanyok

A hírekben szereplő műsorvezetők, riporterek és interjú alanyok szlenghasználatát külön vizsgáltam. Előzetes megfigyeléseim alapján ugyanis azt tapasztaltam, hogy nem azonos mértékben használnak szlengszavakat.

Riporterek, műsorvezetők:

Ők többnyire direkt, tudatosan használnak szlenget a műsor érdekesebbé tételére, valamint a fentebb már említett okokból.

Ugyanakkor a műsorvezető/riporter kiléte is nagyban befolyásolja a szlengszavak előfordulását a műsorokban. A műsorvezető Tvrtkótól a Napló című műsorban csak elvétve hallunk egy-egy szlengszót, a riporter Pap Gergőtől viszont annál inkább. Személyiségükből adódóan kevesebb illetve több szlengszót használnak. Az is ok lehet, hogy Tvrtko felkonferál, tudósít, Pap Gergő pedig beszélget az interjúalanyokkal.

Interjúalanyok:

Az ilyen kaliberű hírműsorokban többnyire átlagembereket vagy celebsztárokat szólaltatnak meg. Az interjúalanyok kilétét tekintve tehát két csoportot különböztethetünk meg:

- 1) **Átlagember:** Ezek az emberek, mivel tudják, hogy a televízióban fognak szerepelni és ez nem mindennapos dolog az életükben, ezért próbálnak óvatosabban, visszafogottabban, hivatalosabban fogalmazni. Ilyenkor azonban, meglehet a lámpaláz miatt is, előfordul egy-egy szlengszó mondanivalójukban. Az ő részükről tehát véletlenül történik a szlenghasználat.
- 2) **Közszereplő:** Náluk sokkal inkább előfordul, hogy tudatosan használják a szlenget. Ezzel reklámozzák magukat, szimpátiát ébresztenek a nézőkben. A szleng használatával ugyanis pozitív képet kaphat a néző az adott sztárról. A közvetlen, humoros, vicceskedő, laza imidzsre próbálnak ezzel ráerősíteni a sztárok. Ugyanakkor ebben az esetben is, mint a műsorvezetőknél, ha a közszereplő piperkőc módjára próbálja magára erőltetni az egyébként tőle távol álló beszédstílust, akkor a nézők csak a felesleges erőlködést látják rajta, így szájalmat kelthetnek a nézőkben.

3.5. Szlenghasználat előnyei és hátrányai

Előnye, hogy segítségével közelebb érezhetik magukat a nézők az adott hírhez, témához, sőt magához a műsorvezetőhöz is. Segíti a stíluslazítást, közvetlenebb hangulatot teremt.

Hátránya viszont, hogy a komolytalansága miatt kevésbé tekinthetjük, érezhetjük fontosnak, mérvadónak a kapott információt. A híradókban hallott komolyabb, hivatalosabb megfogalmazás miatt a közölt információt sokkal inkább hisszük komoly, valós hírnek.

Ugyanakkor meglehet, hogy nem is olyan nagy probléma ez, hiszen az ilyenfajta hírműsorokat alapvetően nem az aktuális napi komoly hírek közlésére szánták. Ezekben sokkal inkább érdekességekről, pletykákról, kirívó esetekről értesülhetünk.

4. E l e m z é s e k

4.1. Tv2 műsorai

4.1.1. Napló

A Vujity Tvrtko vezette Napló című, hetente egyszer, közel 40 percben jelentkező riportmagazinban találtam a legkevesebb szlengszót. Ennek leginkább az lehet az oka, hogy ritkán jelentkezik ez a műsor, így természetesen a kevesebb műsoridő kevesebb szlengszót eredményez. Továbbá általában komolyabb, drámaibb hangvételű hírekről számolnak be, az ilyen témájú híreknél pedig nem illik és nem is szokás szlengszavakat használni.

A műsorvezető illetve riportter kiléte nagyban befolyásolja a szlengszavak előfordulását, mint ahogy azt fentebb már említettem.

A Napló többnyire a köznép problémáival foglalkozik, civil embereket mutat be riportjaiban és nem pedig a celebvilág pletykáit boncolgatja. A műsorban nagyrészt a riportterektől hallhatunk szlengszavakat, példámim 64%-a tőlük származik. Ők is az átlagos nyelvhasználók által beszélt szleng leggyakoribb szavait használják. Példámim alapján elmondható, hogy a riportterek és a műsorvezető is többnyire a köznyelvben melléknévként vagy főnévként használatos szavakat cserélnek le szleng megfelelőjükkel. Gyűjtésemből kiderül, hogy szlengkifejezéseket is ritkán használnak, mint ahogyan ige szófajú szlengszavakat is. Példámimban csak 2 darab szlengszót találhatunk, ami az interjúalanyoktól hangzott el. Ezek a

bejön ige, melyhez jelen esetben 'sikerül, működik' jelentés tartozik, valamint a *fling* főnév, ami '(élet)ézés'-t jelent.

A gyűjtött példaim 64%-ban tartalmaznak olyan szlengszavakat, amelyek, csak az adott kontextusban számítanak szlengnek. A *gyárilag* szlengszóhoz például jelen esetben a 'születésüktől fogva' jelentést kapcsolhatjuk az „A fiúk nem csak megjátsszák, ők gyárilag lököttek.” példamondatban. „A spórolós praktikák ezek nagyon bejöttek.” Pélamondat *bejön* igéjét a 'sikerül, működik' értelemben kell értenünk. Az *összecuccol* igének pedig az 'összeköltözik valakivel' jelentést társíthatjuk jelen kontextusban: „...nem rokonok, még csak nem is ismerték egymást mikor összecuccoltak.”

Következtetésképen ebben a műsorban a műsorvezető és a riporterek használnak túlnyomórészt szlengszavakat. Ez abból is adódhat, hogy a műsoridő nagy részét a narrátor szövege, a riporter tudósítása illetve a műsorvezető konferálása tölti ki. Megfigyelésem szerint ebben a műsorban kis teret kapnak az interjúalanyok. Ebből is látszik, hogy az összes általam megfigyelt hírműsor közül ez az, amelyik a komolyabb hangvételű információközlésre irányul. Többnyire a műsor összeállítói közvetítik az információt, megkérdezettek pedig ritkábban szerepelnek, mint a többi hírműsorban.

Az összes megfigyelt műsor közül ebben szerepel legnagyobb százalékban (példaim 18%-a) a köznyelvben alapvetően ritkán használt szlengszó, mint például a *karcos* szlengszó, melyhez jelen esetben a 'kockázatos' jelentést kell társítanunk, vagy a *villanytérkép* ami a GPS szellemesebb megfelelője. Valamint itt szerepel a legtöbb főnév (példaim 46%-a) és kifejezés (példaim 18%-a) is. Ellenben itt szerepel a legkevesebb ige szófajú szlengszó, példaim összesen 7%-a ige, ami jelen esetben 2 darab szót jelent, a már korábban említett *bejön* és *összecuccol* szavakat.

Az összes általam elemzett műsorok közül ebben szerepel a legkevesebb szlengszó, ez próbál leginkább a hagyományos értelemben vett híradóhoz közelíteni, mind témáiban, mind a közvetítés hangvételében.

4.1.2. Aktív

Az Aktív című hírműsor naponta jelentkezik a csatornán, adásideje közel 20 perc. Ez, valamint a műsorvezetők közvetlen személyisége is nagyban közrejátszik abban, hogy szlengszavakat hallhassunk az adásokban. Témákat tekintve túlnyomórészt pozitív tartalmú eseményekről számolnak be, humoros, szellemes formában.

A legtöbb szlengszót a műsorvezetőktől hallhatjuk, a példák 75%-ában. Ilyen például az *ikertornyok* szó, amit két egymásra nagyon hasonló emberre mondanak, vagy a *balhézás*, *barinő* vagy a *bombázó* szavak. A *klappo*, *lazu'*, *csicska*, *buhera* riporterektől származó szavak példáim 20%-át töltik ki. Végül a riportalányoknak csupán 2 szlengszavuk szerepel példáim között, a *feka* mely jelen esetben a négerek zenéjére irányuló melléknév, valamint a *trend'* szlengszó

A többi műsorhoz képest itt használják a legtöbb szleng igét. Az *öszehoz*, *rázzák*, *kiakad*, *lazul*, *klappol* stb szleng igék alkotta csoport a példák 32%-át teszik ki. Viszont (ugyancsak a többi hírműsorokhoz képest) itt fordul elő a legkevesebb főnév és melléknév szófajú, valamint riportertől és interjúalanytól elhangzott szlengszó.

Túlnyomórészt, vagyis a példáim 71%-ában használnak konkrét szlengszavakat találhatunk, mint például a *menő*, *izgi*, *trendi* vagy *doki* szlengszavakat. A maradék 21% szót pedig a köznyelvben alapvetően nem tekintjük szlengnek. Ilyenek például az *ütött*, *ráhajt* vagy *bombázó* szavak.

4.2. RTL Klub műsorai

4.2.1. Reflektor

A Reflektor adásai általában a celebvilágban történt vidám rövid híreket közvetíti nézőknek. Emiatt gyakrabban fordulnak elő szlengszavak ebben a műsorban. A szlengszavak, kifejezések gyakoriságának több oka is lehet: egyrészt a műsor naponta jelentkezik, a mindennapos adással pedig több szlengszó is együtt jár. Másrészt a többi hírműsorhoz képest rövid, körülbelül tízperces műsoridő arra kötelezi készítőit, hogy a rövid intervallumban minél több érdekes, színes esetenként kifejezetten humoros hírt tudjanak közölni. A hírek figyelemfelkeltőbbé tételére pedig tökéletesen használható a szleng.

Ebben a műsorban megfigyelésem szerint kevésbé számít, kevésbé nagy horderejű a közölt információ. Inkább csak a szórakoztatásra összpontosítanak, a hírek 'tálalása' a mérvadóbb. Mondhatni egyfajta pletykarovatnak számít. Önmagában természetesen híreket közöl, de kevésbé nagy horderejűeket, mint például a másik csatorna Napló című műsora. Itt a sztárok titkaiból, a celebvilág szóbeszédeiből kaphat a néző ízelítőt. Így szinte már el is várható a műsortól a szlengszavak használata.

Gyűjtéséből kiderül, hogy a műsorban a riporterek és a riportalányok szlenghasználatának aránya megegyezik, 36-36%-ban használnak szlengszavakat, a műsorvezető pedig valamivel kevesebb alkalommal. Legfőképp főneveket használnak, összesen 18 alkalommal, mint például a *buli*, *tetkó*, *kisanyám*, *fenegyerek*, *pasi* szavakat. Igéket és mellékneveket összesen 12-12 alkalommal használnak. Példáimban többek között a *görcsöl*, *villant*, *összedob*, *csajozik* igék és a *cuki*, *laza*, *genyó* melléknevek szerepelnek.

Kifejezéseket inkább csak a riporterektől hallhatunk, mint például a *beljebb van* kifejezés melynek jelentése: 'előbbre jutott' vagy a *jó kondiban van* kifejezés

Ebben a hírműsorban is a köznyelvben is egyébként is gyakrabban előforduló szlengszavakat preferálják. Példáim 56%-ban tartalmaznak olyan szlengszavakat, amelyek a köznyelvben eredetileg nem, az adott kontextusban viszont szlengszónak számítanak, mint például a *görcsöl*, melynek az 'aggódik valami miatt' jelentést kell társítanunk jelen esetben, vagy a *anyukám* főnév, ami itt a barátnő, lány haver egyik megnevezése. De ilyen többen között a *tuskó* szó is, ami itt a goromba ember megnevezésére szolgál, vagy a *durranás*, amit az esemény szó szinonimájaként foghatunk fel jelen kontextusban.

A megfigyelt műsorok közül ebben szerepel a legtöbb a köznyelvben is gyakran használt szlengszó, egész pontosan a példáim 71%-ában. Ilyen gyakran használt szlengszó például a *laza*, *jó fej*, *cuki* vagy *pasi* szavak. Ugyanakkor ebben szerepel a legkevesebb átlagosan előforduló szlengszó is, mint az *anyukám*, *legyűr* vagy *leköröz* szavak.

4.2.2. Fókusz

A Fókusz naponta jelentkező hírműsor, műsorvezetői Barabás Évi és Gönczi Gábor. Mindkét műsorvezető személyisége lehetővé teszi, hogy sok szlengszót hallhassunk a műsorban. Ez a második olyan műsor, a Fókusz Plusz után, ahol a legtöbb szlengszót találtam. Továbbá a napi rendszeresség és az adásidő rövideje (közel 20 perces műsoridő) megköveteli, hogy sokszor, kicsi adagokban minél több szlenget építsenek be a bejátszásokba.

A többi vizsgált műsorhoz képest ebben szerepel a legtöbb melléknév szófajú szlengszó (összesen példáim 31%-a), mint például a *bazinagy*, *kínos*, *menő* vagy *béna* szavak. Ugyanakkor itt szerepel a legkevesebb kifejezés is, az 51 példából csupán a *kiveri a biztosítékot* kifejezés szerepel.

A műsorban leginkább a műsorvezetők használnak szlenget, példáim több mint a fele tőlük származik. Többek között a *gázsi*, *lelép*, *mazsolázni*, *menő*, vagy *ciki* szavak is tőlük származnak. A műsoron belül legjellemzőbbek a köznyelvi főneveket helyettesítő szlengszavak, mint a *parti*, *suli*, *lelkizés* vagy *szívás* példák. Érdekesség, hogy csupán ebben a műsorban találtam egy darab interakciós mondatszót, a „durva” szlengszót, melyet jelen kontextusban egy pozitív vagy negatív jelentéstartalomra való reagálást jelent.

A műsorban közel egyforma arányban található olyan szlengszót ami a köznyelvben nem számít szlengnek, mint az *ugrott*, *tálal*, *lekever* vagy *beugrik* szavak, valamint olyat, ami eredetileg is a szleng csoportjába tartozik. Utóbbi csoportba tartozik többek között a *melák*, *ciki*, *cuki*, *menő*, *kamu* szavak.

4.2.3. **Fókusz Plusz**

A műsor, mint ahogy a neve is mutatja, ez a Fókusz című hírműsor kiegészítő műsora. Lényege, hogy egy adás alatt egy vagy esetleg két rövid témát mutat be részletesebben közel 20 percen. Hetente csupán egyszer jelentkező műsorról van szó.

A szlengszavak gyakoriságát a műsorok témája határozza meg itt is, bár nagy általánosságban vidámabb hírekkel találkozhatunk itt, tehát több szlengszó is várható. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az összes műsor közül ebben találtam a legtöbb, összesen 53 szlengszót illetve kifejezést, annak ellenére, hogy hetente kevés műsoridővel gazdálkodhatnak készítői.

A többi műsorhoz képest ebben fordul elő a legtöbb, interjúalanytól elhangzott szlengszó, összesen az esetek 38%-ában hallhatunk szlenget a riportalanyoktól. Ilyenek például a *menő*, *komázik*, *kes*, *cimbi*, *gizda* szlengszavak. Ugyanakkor a többihez képest itt szerepel a legkevesebb műsorvezető által mondott szlengszó, például a 'balhé', 'tatkó', 'depis' szavak. A példák összesen csak 17%-a ilyen.

A műsoron belüli példáimat vizsgálva elmondható továbbá, hogy az esetek többségében, 45%-ban a riporterek beszélnek szlengben. A *maca*, *meló*, *rágyúr*, *haverkodás*, *kaja*, *frankó* és *lötty* szó is tőlük hallható. A szlengszavak legnagyobb része főnév és ige. Ugyanakkor ebben a műsorban találtam egyedül egy darab határozószót, a „tök” szlengszót, ami jelen beszédhelyzetbeli jelentése: 'nagyon, teljesen'. (konkrét idézet: „Tök hülyeség volt az egész.”)

A műsorból összegyűjtött példáimból kiderül, hogy leggyakrabban főneveket és igéket használnak szlengszóként, kifejezésből pedig összesen kettőt találtam, mind a kettő riportertől hangzott el. A következő kifejezések szerepelnek példáim között: *tropára megy*, melynek jelentése 'elromlik', valamint a *belecsaptak a lecsóba* ami alatt a 'nekikezdték a munkának' értelmet társíthatjuk.

A példák 60%-a olyan szlengszó, ami csak a jelen kontextusban számít szlengnek, a köznyelvben pedig nem, mint például a *gyökér*, *király*, *gyúr*, *arat* szavak.

4.2.4. TV2 és RTL Klub csatornák összehasonlítása

Végül egészében nézve az összes műsort megállapítható, hogy műsorvezetőktől legtöbbször a Fókuszban és az Aktívban hallunk szleng szavakat.

Riporterektől a legtöbb szlengszót a Fókusz plusz című műsorban hallhatjuk.

Valamint ugyancsak a Fókusz Pluszban található a legtöbb riportalanytól hallott szlengszó.

Melléknév szófajú szlengszavakat a Fókuszban használnak legtöbbször.

Főnevet és igét is leggyakrabban a Fókusz Pluszban hallhatunk.

Végül az egyébként is kevés számú kifejezések közül a legtöbbet, azaz 5-5 darabot a Napló és Reflektor műsorokban találhatunk.

A két csatornát összevetve pedig látható, hogy az RTL Klub csatornán jóval több szlengszót illetve kifejezést találtam (összesen 152 darabot), mint a TV2 csatornán (összesen 69 darabot). Ez természetesen már abból is látszik, hogy az RTL-en három műsort is megfigyeltem, míg a TV2-n csak kettőt. Mindkét csatornán a köznyelvben is gyakrabban előforduló szlengszavakat preferálják már csak azért is, hogy biztosak legyenek benne, mindenki megérti a szó szleng mivoltát.

5. Összefoglalás

Szakedolgozatomban próbáltam megvizsgálni és bemutatni a jelenlegi két legnagyobb kereskedelmi csatorna népszerűbb hírműsorainak szlenghasználatát.

Mivel vizsgálódásom alapját a szleng képezte, ezért elengedhetetlennek találtam, hogy dolgozatom elején áttekintsem a szleng keletkezését, definiálásának nehézségeit. Továbbá kitértem a szleng jellemzőire, melyek segítségével könnyebben fel lehet ismerni a szlengszavakat, a típusokra, valamint a szleng szó hallatán felmerülő sztereotípiákra, miszerint sokan a vulgáris szavakkal azonosítják azt.

Mint ahogy az példáimból is látszik, a hírműsorokban előszeretettel használnak szlenget a stílus könnyedebbé tételére, valamint számos már említett ok miatt.

Körülbelül egyenlő arányban használnak alapvetően szlengszónak nevezhető szavakat, valamint a köznyelvben eredetileg nem szlengnek számító szavakat. Utóbbiakat természetesen csak az adott kontextusban érthetünk szlengként.

Túlnyomó többségben a műsorvezetőket hallhatjuk szlengszavakat használni, 93 példám tőlük származik, majd a riporterektől (79 példa) végül pedig összesen 47 példám hallható az interjúalanyoktól. Előszeretettel használnak főneveket és mellékneveket, kifejezéseket viszont ritkábban hallhatunk az ilyen műsorokban.

Következtetésképp elmondhatjuk, hogy az ilyenfajta hírműsorok az este munkából hazaérkező, fáradt ember kikapcsolódására, szórakoztatásra tökéletesen megfelelnek. A sokszor vidámabb hangvételű, bolondos pletykarovatok, valamint az olykor elgondolkodtató témák hosszú órákra lekötik az embert, ugyanakkor okosodni ne ezekből a műsorokból próbáljunk.

F ü g g e l é k

Jel magy ar á z at:

r	ritka
á	átlagos
gy	gyakori
fn	főnév
mn	melléknév
kif	kifejezés
hsz	határozószó
im	interakciós mondatzó
mv	műsorvezető
rip	riporter
x	interjú alany

A 'Szó gyakorisága' oszlopban az adott szó magyar nyelvben való gyakoriságát jeleztem.

T V 2 M ű s o r a i

A k t í v					
Szlengszó	Szó gyakorisága	Szófaj	Jelentés	Konkrét idézet	Ki mondta
(nagyot) ütött	gy	kif	nagy sikere volt	Már elsőre is nagyot ütöttek...	mv
balhézás	gy	fn	vkivel vmi miatt veszekszik	Megaláztatás, csicskáztatás, versengés, balhézás.	mv
barinő	á	fn	Barátnő	A két legjobb barinő.	mv
bombázó	á	fn	szép nő	Bombázó pom-pom lányok.	mv
buhera	r	mn	Nagyon aprólékos	Nem ritka az igazán buhera megoldások sem.	rip
buli	gy	fn	Itt főnév (egyébként mn is), jelentése: összejövétel	1. Buliba csábította duett partnerét... 2. A párosok láthatóan jó bulinak fogják fel a szereplést.	mv

celebparty	á	fn	hírességek összejövele	A csillogó celebpartyk helyett...	mv
csicska	r	fn	olyan személy, akit folyton ugráltatnak	Csicskává válni.	rip
doki	gy	fn	orvos	1. A Jóban Rosszban Pingrác dokija naponta lát el betegeket. 2. Folytatjuk a Jóban Rosszban sármos dokijával...	mv
dögös	gy	mn	kihívóan csinos	Dögös, vörös szerkesztő.	mv
dundi	á	mn	kövérkés	ki gondolta volna, hogy gyerekkorában dundi srác volt.	mv
elkapni a fonalat	gy	kif	megérteni a témát	...vasárnapra tehát mindennek klappolnia kell egy ütős Lady Gaga show-hoz, reméljük sikerül elkapni a fonalat	rip
ellőtt	á	ige	készített	...és egy jó szögből ellőtt fotónak köszönhető a hasonlóság.	rip
feka	r	fn	a négerek zenéjére irányuló melléknév	...amikor mi elkezdtük ezt a feka hajlítás, frazírozós...	x
ikertornyok	r	fn	két egymásra nagyon hasonlító ember	Az ikertornyos képek így is, úgy is szórakoztatóak.	mv
izgi	gy	mn	izgalmas	Van hogy a lelkes férfi közösség még a legizgibb meccsre is csak ő miattuk mennek el.	mv
kiakad	á	ige	megelégel	1. Bódiék kiakadtak. 2. Növényi kiakadt; az egyik bulvárlap szerint tetemes tartozást halmozott fel.	mv
kiverte a biztosítékot	á	kif	megdöbbenést okozott	...bizony alaposan kiverte a biztosítékot a Bódi családnál	mv

klappol	á	ige	összeillik, összeáll	...vasárnapra tehát mindennek klappolnia kell egy ütős Lady Gaga show-hoz, reméljük sikerül elkapni a fonalat	rip
lájkol	gy	ige	(internetes kifejezés) vkinek tetszik vmi	Keressenek minket a facebook-on is, ahol exkluzív tartalmakat találhatnak, ha lájkolnak minket.	mv
lazul	gy	ige	henyél, lustálkodik	...majd jött a koccintás és végül a lazulás.	rip
lenyúl	r	ige	ellop	...akik a vádak szerint egy az egyben lenyúltak egy 10 évvel ezelőtti román sláger refrént	mv
menő	gy	mn	bármely pozitív tulajdonság jelölője	Persze nemcsak Koreában menő magyarul beszélni	mv
összehoz	á	ige	elintéz	... így tényleg ütős produkciókat hoztak össze hétről hétre.	mv
összemellegedett	á	kif	intimebb kapcsolatba kerül	az egyik magazin gálaestjén melegedett –állítólag- össze.	mv
összerázódnak	á	ige	jobban megismerkednek, kijönnek egymással	Egyre jobban összerázódnak a Nagy Duett párosai.	mv
poénkodás	gy	ige	viccelődés	Az adás szünetében pedig jöhet a nosztalgiazás és a közös poénkodás.	rip
pörgős	gy	mn	gyors	... egy újabb pörgős rocn&roll-ból áll.	mv
ráhajt	r	ige	udvarolni kezd vkinek	Kedves Ferenc ráhajtott Szunai Lindára?	mv
rázni	á	ige	táncolni	Őrülden rázzák a Nagy Duett énekeseit is elkapta a Harlem Shake.	mv
srác	gy	fn	fiú	ki gondolta volna, hogy gyerekkorában dundi srác volt.	mv

szuper	gy	mn	nagyszerű	...a másik pörgős nótát vasárnap este láthatják, szuper lesz.	mv
teli szájjal röhögni	á	ige	nagyon nevetni	Ezúttal Koreában röhögnek teli szájjal	mv
tini	gy	fn	tinédzser	Szandit tinisztárként ismertük meg.	mv
trendi	á	mn	divatos	1. Színes, finom, szuper trendi. 2. ...a trendi az volt, mikor...	mv, x
ütős	r	mn	hatásos, nagyszabású	...vasárnapra tehát mindennek klappolnia kell egy ütős Lady Gaga show-hoz, reméljük sikerül elkapni a fonalat	rip

N a p l ó					
Szlenyszó	Szó gyakorisága	Szófaj	Jelentés	Konkrét idézet	Ki mondta
bejön	gy	ige	sikerül, működik	A spórolós praktikák ezek nagyon bejöttek.	x
borul a bili	á	kif	kiderül minden	Pszichológus azt mondja előbb-utóbb borulhat a bili.	mv
cucc	gy	fn	dolog	Tudják, hogy életveszélyesen van rögzítve az a cucc?	rip
csúcsra járatott	r	kif	nagyon kihasználta	...volt persze feszültség és csúcsra járatott szakács...	mv
filig	gy	fn	(élet)ézés	Direkt így csináltam az éttermet, hogy 3 különböző szint, 3 különböző filig.	x
felhívás keringőre	r	kif	Kínálkozó alkalom	Sok tolvaj számára egy utcán hagyott autó felhívás keringőre.	rip
gyárilag	á	mn	születésüktől fogva	A fiúk nem csak megjártssák, ők gyárilag lököttek.	mv
karcos	r	mn	kockázatos	... ha egy ekkora betontömb leesik, akkor az eléggé karcos	rip
kiveri a biztosítékot	á	kif	megdöbbenést okozott	Lulu ismeretlen kínai fűszerek egész arzenálját tartja a konyhaszekrényben; és hát mi tagadás, egyik-másik kiveri a biztosítékot Erzsi néninél.	rip

koli	gy	fn	kollégium	...mindaddig míg nem kezdődik el a vita a koli lépcsőfordulójában.	rip
légyszi	gy	kif	légy szíves	Segítsetek légyszi.	rip
lökött	gy	mn	dilis, bolondos	1. A fiúk nem csak megjátsszák, ők gyárilag lököttek. 2. A minden eddiginél veszélyesebbnek ítélt futam nemzetközi mezőnye bármennyire is lököttnek tűnik, nem hátrál meg az erőszak előtt.	mv, rip
marhára	gy	mn	nagyon	Meg kellene kennie hintát, marhára recseg.	rip
matek	gy	fn	matematika	Hanna szorgalmasan írja a matek leckéjét.	rip
meló	gy	fn	munka	A takarítás közös meló.	rip
net	gy	fn	internet	Ők azok akik netről nyomtatott diagnózissal mennek orvoshoz.	mv
ökörség	á	fn	hülyeség	Naponta ülök kocsiba, viszont nem szeretnék mások ökörsége miatt meghalni.	rip
összecuccol	r	ige	összeköltözik valakivel	...nem rokonok, még csak nem is ismerték egymást mikor összecuccoltak.	rip
pofátlan	gy	mn	arcátlan	Visszamentünk, hogy megtudjuk mit tesz a falu és a rendőrség, hogy leállítsa a pofátlan tolvajokat	mv
Pörgés	á	fn	zsongás, rohanás	1. Pörgés a konyhán, a színfalak mögött. 2. Nagyon várták az éttermesek az idei torkos csütörtökkel együtt járó pörgést.	mv, rip
röhögés	gy	fn	nevetés	Hogy a videó háttérben hallható harsány röhögés hogy került a felvételre azt nem tudjuk.	rip
totál	á	mn	nagyon	Bea most végzi a tanfolyamot; totál el vannak adósodva.	rip
tuti	gy	mn	jó	Jön tehát a rally teszt meg a tuti tippek.	mv
vacak	gy	fn	lom, kacat	...vagy ahogy Gyuri mondja a BMW – Bele minden vackot	rip
Villanytérkép	r	fn	GPS	Villanytérkép	rip

RTL Klub Műsorai

F ó k u s z					
Szlenyszó	Szó gyakorisága	szófaj	Jelentés	Konkrét idézet	Ki mondta
baromi	á	mn	nagyon	... és az baromi fárasztó lehetett	rip
Bazi nagy	gy	mn	nagyon nagy	...egyszerűbben szólva egy bazi nagy elektromos kisülést láthatott...	rip
beugrik	gy	ige	eszébe jut	Biztos vagyok benne, hogy ha azt mondom lámpaláz, mindannyiuknak beugrik legalább egy élmény...	mv
bögés	á	ige	sírás	Az biztos, hogy egy kiadós bögés után megkönnyebbül az ember.	x
ciki	gy	mn	kellemetlen, kényelmetlen	1. Ciki vagy menő? 2. Trendi vagy ciki az ilyen fotó?	mv
cuki	gy	mn	aranyos	1. Cukik voltak. 2. A legcukibb családi videók között mazsoláztunk az interneten. 3. Ha valaki cuki cicákra vágyik vegyen inkább plüss oroszlánt.	mv, mv, rip
csajozik	gy	ige	barátnőt keres magának	A diszkóban elbohóckodik picit az ember, lazul, csajozik.	x
csipiszkedés	r	ige	titokban megfigyelő	Férje halála óta az önkéntes csipiszkedés élteti.	rip
dagadt	gy	fn	nagydarab ember	Nagy melák volt, a barátai közt csak Dagadt.	mv
durva	gy	im	pozitív v. negatív jelentéstartalomra való reakálás	Durva, mint a becsapódás...	rip
dzsumbuj	á	fn	gazos, elhagyatott terület	Riporterünk bemerészkedett a dzsumbujba.	mv

frász	á	fn	ijedtség	Nemcsak a villamos kísérletek okozhatnak általános frászt a lakosságban.	rip
gázsi	á	fn	fizetség	... és komoly gázsit ígért.	mv
béna	gy	mn	ügyetlen	...pláne hogyha egy béna riporter próbálkozik...	rip
kamu	gy	fn	ál, valótlan	... ha esetleg látják, hogy végül is kamu az egész.	rip
kínos	gy	mn	kellemetlen, kényelmetlen	Kínos pillanatok	mv
kiveri a biztosítékot	á	kif	Megdöbbenést okozott	Van akinél kiveri a biztosítékot és nem érti, hogy mi szükség van arra...	mv
kölyök	á	fn	gyerek	Ezekre a kölykökre tényleg ráférne egy ilyen pártfogó példakép.	mv
lazul	gy	ige	henyél, lustálkodik	A diszkóban elbohóckodik picit az ember, lazul, csajozik.	x
lekeverni	á	ige	megpofozni	... aki pedig akkor se tudna lekeverni neki, hogy ha kinyújtaná a kezét.	mv
lelép	á	ige	meglóg, eltűnik	Kihez fordulhatnak azok, akiknek kamasz gyerekük lelép otthonról?	mv
lelkizés	gy	fn	bizalmas beszélgetés	... de a hajnalig tartó lelkizések közben jó rádöbbenni...	x
lógás	gy	ige	iskola kerülés	A lógás magas iskolája.	mv
mazsolázni	r	ige	válogatni	A legcukibb családi videók között mazsoláztunk az interneten.	mv
melák	gy	fn	nagydarab ember	Nagy melák volt, a barátai közt csak Dagadt.	mv
menő	gy	mn	bármely pozitív tulajdonság jelölője	1. Ciki vagy menő? 2. A budapesti éjszaka legmenőbb pasiját...	mv
nagymenő	gy	Mn	dörzsölt, jelentős, befolyásos	...milyen volt Richárd még mielőtt nagymenő kamasz sakkbajnok lett belőle.	mv

nyugis	gy	mn	nyugodt	2013-ra nyugis évet tervezett magának	mv
nyüzsgés	gy	Fn	jövés-menés, forgatag	Ahogy közeledett az esti 8 órás kezdés, annál nagyobb lett a nyüzsgés.	mv
parti	gy	fn	összejövetel	A partira készülődés közben...	rip
pasi	gy	fn	fiú	1. A budapesti éjszaka legmenőbb pasiját... 2. ...meglepően őszintén beszélt [...] drogozról, pasikról	mv
röhög	gy	ige	nevet	Egész nap röhögnék, hogyha lehetne, de hát munka van.	x
srác	gy	fn	fiú	ezek a srácok miért érzik magukat feleslegesnek a suliban...	mv
suli	gy	fn	iskola	1. ezek a srácok miért érzik magukat feleslegesnek a suliban... 2. Suliszünetben végigjártuk a tengerpartot.	mv, rip
szingli	gy	fn	facér, egyedülálló	Új külsővel és immár szingliként vágott bele a próbákba.	mv
szívás	gy	fn	kellemetlen helyzet	...megmutatja, hogy ugyan akkora szívás mindenkinek, hogyha felköltözik... (Pestre)	x
tálal	á	ige	Előhozako- dik, elmond (vö: kitálal)	Várjuk és tálaljuk is a jó híreket, hogy ha megkapjuk őket.	mv
tarol	gy	ige	hódít	A vékonyabb szálkás testalkat az erősebbik nemnél is tarol.	rip
tini	gy	fn	tinédzser	... a tinik körében veszélyes is lehet...	rip
trendi	á	mn	népszerű, felkapott	Trendi vagy ciki az ilyen fotó?	mv
tuti	gy	mn	biztos, jó	Létezik tuti tipp?	mv
ugrott	gy	fn	elveszítette a pénzt	... annak biztosan örül, hogy Ricsi újra itthon van, annak viszont már kevésbé, hogy ugrott a másfél milliós nevezési díj	mv
villantás	á	fn	véletlenül alsóneműt megmutat	A Grammy díjkiosztó gála ma már inkább a villantásokról szólt sem mint magukról a díjakról.	mv

zúrós	á	mn	kusza, zavaros	A mentős szóvivő legzúrösebb napja.	mv
-------	---	----	-------------------	-------------------------------------	----

R e f l e k t o r					
Szlengszó	Szógyakorisága	szófaj	Jelentés	Konkrét idézet	Ki mondta
anyukám	á	fn	Barátom	Le a kalappal anyukám	x
balhé	gy	fn	baj, botrány, veszekedés	A rapper nem tagadja, egy kis balhéért nem kellett a szomszédba mennie.	rip
baromi jó	gy	mn	nagyon jó	...ezt most baromi jó lenne visszahallgatni	x
beköszönt hozzá a gólya	á	kif	gyereket vár	...bár már 36 éves, mégsem érzi úgy, hogy későn köszönt be hozzá a gólya.	rip
belevaló	gy	mn	zsvivány	Hujber Feri kisfia belevaló srác lett.	mv
beljebb van	á	kif	előbbre jutott	.. úgyhogy ezzel az információval nem biztos, hogy beljebb van.	rip
berezelt	gy	ige	megijedt	...néhány énekes mégis berezelt egy kicsit..	mv
bevállalós	gy	mn	belevaló, bátor	...ám úgy tűnik a férfiak még bevállalósabbak.	rip
blogger	gy	fn	internetes kifejezés: blogot vezető személy	A diplomatából lett gasztro-blogger..	mv
bökkenő	á	fn	baj	...eljött az ideje a családalapításnak, ennek azonban van egy kis bökkenője.	mv
buli	gy	fn	Itt főnév (egyébként mn is), jelentése: összejövetel	Most lett összedobva a buli előtt	x

bulizó	gy	mn	Összejövete- len résztvevő személy	A bulizó celebeket arról faggattuk, hogy hogyan emlékeznek [...] az első igazán nagy partyzásukra.	rip
celeb	á	fn	híresség	1. A bulizó celebeket arról faggattuk, hogy hogyan emlékeznek [...] az első igazán nagy partyzásukra. 2. Másképp akarja csinálni, mint a celeb világ átmenetileg felkapott színésznőcskéi.	rip
cucc	gy	fn	dolog	...én fekete bőr cuccokban voltam abban az időben.	x
cuki	gy	mn	aranyos	Fia, Noel a világ egyik legcukibb gyereke.	mv
csajom	gy	fn	barátnóm	...akkor volt egy csajom...	x
csajozni	gy	ige	barátnót keres magának	...már ahhoz is elég jól van, hogy csajozzon.	rip
csapassunk fel	r	kif	felrakni a póthajat	...akkor már csapassunk fel egy jó barna haját.	x
durranás	r	fn	esemény, dolog	... a zenekar a 35. évfordulóra nagy durranással készül	mv
durván	gy	mn	nagyon, meglehető- sen	Annyira levágós, hogy féltékeny vagy, nagyon durván.	x
fenegyerek	á	fn	bevételező, extrovertált ember	A blues fenegyereke jelenleg boldog házasságban él.	rip
fricska	r	fn	kisebb tréfás bosszantás	Máris egy ötlet, ami kifordítja a finom angol úriemberekről és a tuskó amerikaiakról alkotott sztereotípiát, ez is egy fricska.	x
genyó	gy	mn	nem kívánatos, alattomos ember	Zoli Winnetou-ja nem csak szakállas, hanem mint mondja egy kicsit genyó is.	rip
görcsöl	gy	ige	aggódik valami miatt	Mostantól már ne görcsöljenek	x
jó fej	gy	mn	Szimpatikus ember	...egy világsztár is lehet elképesztően és hihetetlenül jó fej	mv
jó kondiban van	gy	kif	fitt	... a sorozatos fellépései miatt jó kondiban kell lennie.	rip
kisanyám	gy	fn	barát/barátnő (vő:	...te sokkal féltékenyebb vagy kisanyám	x

			kisapám)		
laza	gy	mn	nem idegeskedő, higgadt, személy	...egy világsztár is lehet elképesztően laza és hihetetlenül jó fej	mv
legyűr	á	ige	felül kerekedik rajta	Szabó Dávid legyűrte Bárdosi Sanyit.	mv
leköröz	á	ige	felül kerekedik rajta	... talán még mesterét is lekörözte	rip
levágós	r	mn	könnyen észrevehető	Annyira levágós, hogy féltékeny vagy, nagyon durván.	x
megzabál	gy	ige	megeszik	... az összes ételt megzabáltam	x
ocsmány	á	mn	ronda	..és mint a páva, nézegettem, hát ez valami ocsmány	x
összedob	gy	ige	összeállít	1. Zsófi gyakran főz a barátainak és persze otthon saját magának is szívesen összedob valamit. 2. Most lett összedobva a buli előtt	rip, x
összefutni	gy	kif	találkozni valakivel	Elsőként Tóth Gabival futottunk össze.	rip
partyzás	gy	ige	mulatságon való részvétel	A bulizó celebeket arról faggattuk, hogy hogyan emlékeznek [...] az első igazán nagy partyzásukra.	rip
pasi	gy	fn	fiú	Mérai Katinak két pasi van az életében.	mv
pörgős	gy	mn	rohanós, sietős	... pörgős életet él.	mv
pörögni	gy	ige	kapkodni, gyorsan cselekedni	..én nagyon pörögök..	x
srác	gy	fn	fiú	Hujber Feri kisfia beleváló srác lett.	mv
szenyóság	gy	fn	gonoszság	Vajon milyen szenyóságot eszelt ki.	x
tetkó	gy	fn	tetoválás	Nádai Anikó új tetkót varratott magára	Mv
tuskó	gy	fn	goromba ember	Máris egy ötlet, ami kifordítja a finom angol úriemberekről és a tuskó amerikaiakról alkotott sztereotípiát, ez is egy fricska.	X

villant	gy	ige	véletlenül alsóneműt megmutat	A legszebb dekoltázst villantották	Rip
virít	gy	ige	díszeleg, van	És akkor már lehet, hogy egy jegygyűri is ott virít majd az ujján.	Rip

Fókusz Plusz					
Szövegszó	Szó gyako- risága	szófaj	Jelentés	Konkrét idézet	Ki mondta
agyas	á	fn	buta ember	Annyira előttem van, ahogy ez a két agyas elkezd ütköztetni az ész érveit	x
arat	gy	ige	sikereket elérni	Élete legjobb formájában akkor, volt amikor az NDK sportolónők arattak.	rip
balhé	gy	fn		Komoly balhé sosem volt köztük	mv
belecsaptak a lecsóba	á	kif	nekikezdték a munkának	De az arany megszerzése után belecsaptak a lecsóba	rip
bögyös	gy	mn	Gúnyos megfogalma- zás: dúskeblű nő	Bögyös macák nemcsak a nyári videoklipekben [...] elengedhetetlenek	rip
buli	gy	fn	Itt főnév (egyébként mn is), jelentése: összejövetel	Elképzелhetetlen volt buli nélkülük	mv
bulizás	gy	ige	összejövetelen való részvétel	Részei voltak féktelen bulizásoknak	rip
cikizni	á	ige	gúnyolódni vkin	Belekössünk, cikizzünk	x
cimbi	gy	fn	cimbora, barát	Azt már végkép nem értem, hogy a cimbi [...] miért gondolja...	x
cucc	gy	fn	dolog	Az összes felszerelésem, meg cucc felkerült a plafonra.	x
cuki	gy	mn	aranyos	1. A kicsiknek olyan cuki a tekintetük 2. A cserfes cuki ikerpár	mv, rip
depis	gy	mn	depressziós	Miért panaszcodik mindenki, hogy most éppen depis	mv
fal	á	ige	eszik	Munka előtt falnak egyet	rip

frankó	r	mn	nagyon jó	Meddig tart ezt összeszerelni amíg minden frankó lesz?	rip
gázsi	á	fn	fizetség	Kendőzetlenül beszélnek gázsijukról	mv
gizda	gy	mn	ellenszenves, akadékoskodó	Azt gondolom, hogy hát ez több mint gizda	x
gyökér	á	mn	buta ember	Én vagyok az albínó? Mekkora gyökér vagy!	x
gyúr	r	ige	készül valamire	Rekordra gyúrva	mv
haverkodás	gy	ige	barátkozás	Odahaza ritka a haverkodás	rip
haverkodik	gy	ige	barátkozik	Németül beszélő játékos társaival haverkodik	rip
húz	á	ige	bosszant	Amíg a kapuk előtt még húzzák egy picit a népet...	rip
hülyeség	gy	fn	ostobaság, badarság	1. Jókat röhögök a saját hülyeségemen 2. Tök hülyeség volt az egész.	X
kaja	gy	fn	étel	1. Meg is vettük vacsira Afrika két legbizarrabb kajáját 2. Régen sem úgy kaptuk a kaját 3. Itt jobb a kaja.	rip, rip, x
kes	r	fn	pénz	..30 birr napidíjért, amit kesben rögtön meg is kapnak	x
kidumál	gy	ige	titkot elmond, kibeszél	Otthon semmit sem akar kidumálni.	rip
király	gy	mn	nagyon jó	...mind azt mondják, hogy ez egy király ország.	rip
komázik	á	ige	kedvel valakit	Nem drukkolok senkinek, mert szemétség lenne másokkal szemben; én mindenkit ugyan úgy komázok	x
lenyúlni	r	ige	(el)lopni	Igaz, hogy [...] akkor azt egyből megpróbálják lenyúlni?	rip
lenyúlták	r	ige	ellopták	Gyakorlatilag lenyúlták az örökségét egy hiba miatt.	rip
lötty	á	fn	innivaló	Marad a jól bevált, most éppen eper ízű lötty.	rip
maca	gy	fn	nő	Bögyös macák nemcsak a nyári videoklipekben [...] elengedhetetlenek	rip
meló	gy	fn	munka	Most kezded a melót?	rip
menő	gy	mn	bármely pozitív	Nagyon szeretnék eljutni valami menő városba	x

			tulajdonság jelölője		
naci	á	fn	nadrág	Nem jól néz ki a flitteres naci a fiúkon	x
nagymenő	gy	mn	dörzsölt, jelentős, befolyásos	Akinek saját konténerre volt, az nagymenő volt	x
pihentagyú	gy	mn	furcsa, lényegtelen dolog	Mit szólnak a legpihentagyúbb ötletekhez	mv
rágyúr	á	ige	rákészül vmire	...vagy épp rágyúr a szombati nagymenetre	rip
rohadtul	á	mn	nagyon, meglehetősen	A folyót kell, hogy keresztezzük, rohadtul nehéz	x
röhög	gy	ige	nevet	Jókat röhögök a saját hülyeségemen	x
srác	gy	fn	fiú	Ma már hol lát focizni srácokat	rip
szemétség	á	fn	nem fer dolog	Nem drukkolok senkinek, mert szemétség lenne másokkal szemben; én mindenkit ugyan úgy komázok	x
szövegel	á	ige	beszél	Hogy Práger Kitti mit talált ki szövegelés helyett...	mv
tetkó	gy	fn	tetoválás	Sztár tetkók a hétfő esti fókuszban.	mv
tök	gy	hsz	nagyon, teljesen	Tök hülyeség volt az egész.	x
tropára megy	á	kif	elromlik	A lábuk tropára ment	rip
tuti	gy	mn	biztos, jó	A rendező ország tuti sikerre számíthatott	x
vacsi	gy	fn	vacsora	Meg is vettük vacsira Afrika két legbizarrabb kajáját	rip
verda	gy	fn	személyautó	Hátsó kerek verda kellene hozzá	x

Bibliográfia

- Dunbar, Robin (2002): Vannak-e kognitív korlátai az e-világnak? In: Nyíri Kristóf szerk.: *Mobilközösség – mobilmegismerés. (Tanulmányok)*. Budapest, 55–66.
- Eble, Connie: A szleng meghatározásáról. In: Fenyvesi Anna–Kis Tamás–Várnai Judit Szilvia szerk.: *Mi a szleng? (Tanulmányok a szleng fogalmáról)*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 135–139.
- H. Tóth István–Patloka, Radek (2009): Vázlat a szleng és a magyar nyelv kapcsolatáról. *Brünni Magyar Futár* 15/1: 20–23.
<http://mkic.cz/files/publications/cislo-2009-1.pdf> [2013.03.15]
- Jelisztratov, Vlagyimir 1998: *Szleng és kultúra*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó,
- Kis Tamás (1997): Szempontok és adalékok a magyar szleng kutatásához. In: Kis Tamás szerk.: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei. (Szlengkutatás 1.)* Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó. 237–296.
- Kis Tamás (2013): Alapismeretek a szlengről,
[<http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/szleng.php> – utolsó letöltés: 2013. április 28.]
- Kövecses Zoltán 1997: Az amerikai szleng. In: Kis Tamás szerk.: *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 7–38.
- Nahkola, Kari – Marja Saanilahti 1999: A finn szleng mint nyelvi és szociális jelenség. In: Fenyvesi Anna–Kis Tamás–Várnai Judit Szilvia szerk.: *Mi a szleng? (Tanulmányok a szleng fogalmáról)*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 51–75.
- Parapatics Andrea (2008): *Szlengszótár. A mai magyar szleng 2000 szava és kifejezése fogalomköri szinonimamutatóval*. Tinta Könyvkiadó, Budapest
- Partridge, Eric (1999): Szleng. In: Fenyvesi Anna–Kis Tamás–Várnai Judit Szilvia szerk.: *Mi a szleng? (Tanulmányok a szleng fogalmáról)*. (Szlengkutatás 3.) Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 213–218.
- Roberts, Paul (2002): A szleng és rokonai. In: Várnai Judit Szilvia és Kis Tamás szerk.: *A szlengkutatás III éve. (Szlengkutatás 4. sz.)* Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 131–40.
- Vajna Tamás (2001): „A szleng az, amit a beszélő annak szán” – Válaszol Kis Tamás szlengkutató, nyelvész. *HVG* 2001. január 13. 45–46. oldal.
- Vajna Tamás (2001b): Beszél ön lazául? (A szlengcsinálás trükkjei). *HVG* 2001. február 24. 74–75, 77. oldal

T a r t a l o m

1. Bevezetés	2
2. A szleng	3
2.1. A szlengről általában	3
2.2. Magyarázatok a szleng keletkezésére.....	3
2.3. Definiálásának nehézségei	5
2.4. Lehetséges definíciók.....	6
2.5. A szleng jellemzői.....	7
2.6. Kik és miért használják a szlenget?.....	8
2.7. A Szleng típusai.....	9
3. TV2 és RTL klub csatornák.....	9
4.1. Milyen témájú hírekben fordulnak elő szlengszavak?	10
4.2. Mi lehet a szlenghasználat célja a hírműsorokban?	10
4.3. A műsorkészítők és a nézők	11
4.4. Műsorvezetők, riporterek, interjú alanyok	12
4.5. Szlenghasználat előnyei és hátrányai	13
4. Elemzések.....	13
4.1. Tv2 műsorai.....	13
4.1.1. Napló	14
4.1.2. Aktív	14
4.2. RTL Klub műsorai.....	15
4.2.1. Reflektor	15
4.2.2. Fókusz.....	16
4.2.3. Fókusz Plusz.....	17
4.2.4. . TV2 és RTL Klub csatornák összehasonlítása	18
5. Összefoglalás.....	19
Függelék	20
Bibliográfia.....	34